

ZATWIERDZAM

MINISTERSTWA ROLNICTWA
I ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

.....
Warszawa, 20.01.2019 r.

Protokół z posiedzenia Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w dniu 15 listopada 2018 r.

W dniu 15 listopada 2018 roku odbyło się posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (KM PROW 2014-2020), któremu przewodniczyła Pani Joanna Gierulska, dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich z upoważnienia Pana Ryszarda Zarudzkiego, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW).

Pani dyrektor Joanna Gierulska rozpoczęła dziesiąte posiedzenie KM PROW 2014-2020, informując, że podczas posiedzenia zostaną omówione propozycje zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), które MRiRW planuje zgłosić do Komisji Europejskiej, w ramach rocznej modyfikacji PROW 2014-2020 w 2018 roku. Dodała, że proponowane zmiany odpowiadają aktualnym wyzwaniom oraz usprawniają jego wdrażanie.

Pani dyr. J. Gierulska powitała Członków KM PROW 2014-2020, przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz pozostałych gości.

Przed przyjęciem porządku obrad Pani dyr. Gierulska poinformowała o kwestiach organizacyjnych dla spotkania, w tym m.in. została przekazana informacja, że spotkanie jest nagrywane, w celu wiernego odzwierciedlenia dyskusji i przygotowania protokołu ze spotkania.

Następnie nastąpiło wręczenie aktów powołań nowym członkom KM PROW 2014-2020, które było wymagane z uwagi na zmiany personalne w instytucjach delegujących swoich przedstawicieli.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, że do przesłanych materiałów oraz projektu porządku obrad, nie zgłoszono uwag.

Zaproponowany porządek obrad został przyjęty, wobec czego przystąpiono do jego realizacji.

Porządek obrad Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w dniu 15 listopada 2018 r.

1. Wręczenie aktów powołań członkom oraz zastępcom.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Podjęcie uchwał w sprawie zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

4. Informacja o stanie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w tym w zakresie ram wykonania oraz zasady n+3.
5. Sprawy różne, dyskusja.

Ad.3

Pani dyr. J. Gierulska przed przystąpieniem do rozpatrywania uchwał poinformowała, że po spotkaniu przygotowawczym z przedstawicielami Komisji Europejskiej w dniu 14.11.2018 r. zaistniała konieczność (w odniesieniu do siedmiu projektów uchwał) wniesienia autopoprawek. Propozycje te znajdują się w projektach uchwał, które zostały rozłożone przed posiedzeniem Komitetu.

W związku z tym, zwróciła się z prośbą do Członków KM PROW 2014-2020 o rozpatrzenie uchwał z autopoprawkami, które zaprezentowane zostały przy okazji ich uchwalania.

Uchwała nr 136 w sprawie zmian w działaniu M02 „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw”, w poddziałaniu 2.1 „Wsparcie korzystania z usług doradczych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż pierwotnie zaproponowano zmiany terminu trwania programu doradczego – tj. skrócenie z 3 do 2 lat przy zachowaniu stawki 1500 euro oraz przy zachowaniu zakresu usług oraz usunięcie z Programu szczegółowego opisu wymogów w zakresie badania doświadczenia wnioskodawcy, gdyż będą one doprecyzowane na etapie SIWZ.

Jednak, po uwagach zgłoszonych w trakcie spotkania przygotowawczego z KE, zrezygnowano ze zmian co do usunięcia z Programu szczegółowego opisu wymogów w zakresie badania doświadczenia wnioskodawcy. Autopoprawką zaproponowano pozostawienie obecnego brzmienia opisu poddziałania w Tabeli 8.2.2.3.2.11 „Informacje dotyczące konkretnej operacji” i Tabeli 8.2.2.3.3.11 „Informacje dotyczące konkretnej operacji”.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż w związku z powyższym zmianie uległo uzasadnienie do projektu uchwały, a zmieniony załącznik do tej uchwały został przekazany przed posiedzeniem.

Pan Roman Izdebski, przedstawiciel Polskiej Izby Technologii i Wyrobów Naturalnych zwrócił się z pytaniem czy na tym etapie realizacji Programu można określić liczbę osób, które skorzystały z usług doradczych.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż przy omawianiu punktu dotyczącego stanu realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zostanie przekazana stosowna informacja.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 23), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 1).

Uchwała nr 137 w sprawie zmian w działaniu M02 „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw”, w poddziałaniu 2.3 „Wsparcie dla szkolenia doradców”

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż w przekazanych pierwotnie projektach uchwał zaproponowano rozszerzenie zakresu wsparcia o studia podyplomowe dla doradców w zakresie obszarów, w ramach których świadczone będą usługi doradcze dla rolników i właścicieli lasów oraz usunięcie z Programu szczegółowego opisu wymogów w zakresie badania doświadczenia wnioskodawcy, gdyż będą one doprecyzowane na etapie SIWZ.

Jednak po uwagach zgłoszonych w trakcie spotkania przygotowawczego z KE zmodyfikowano zmianę w zakresie szczegółowego opisu wymogów w zakresie badania doświadczenia wnioskodawcy. Pozostawiono wymogi dotyczące przeprowadzenia minimalnej liczby szkoleń lub zorganizowania minimalnej liczby studiów podyplomowych. Tym samym zmiana polegająca na usunięciu szczegółowego opisu wymogów w zakresie badania doświadczenia wnioskodawcy ograniczona została jedynie do rezygnacji z określania minimalnej liczby osób, która musiała zostać przeszkolona. Poinformowała, iż autopoprawką zaproponowano pozostawienie obecnego brzmienia opisu poddziałania.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż KE zgłosiła również potrzebę uszczegółowienia pojęcia studiów podyplomowych (poprzez wyraźne wskazanie, iż nie są to studia doktoranckie).

Pan Dyrektor Krzysztof Janiak, przedstawiciel Centrum Doradztwa Rolniczego zwrócił uwagę, że pierwotnie proponowane zmiany w zakresie uchwały 136 oraz 137 były korzystniejsze i dawały większą elastyczność. Propozycja tej zmiany była proponowana przez CDR w Brwinowie. Wskazał, iż określenie w Programie szczegółowego opisu wymogów w zakresie doświadczenia wnioskodawcy wydaje się być trudnym i ryzykownym rozwiązaniem, bo później może to ograniczać możliwości realizacji operacji. Łatwiejszym rozwiązaniem byłoby zrobienie tego na etapie SIWZ, co byłoby bardziej elastycznym rozwiązaniem.

Pan Michael Pielke, przedstawiciel Komisji Europejskiej poinformował, iż zapis wymogów w programie jest absolutnie konieczny. Sposób ich określenia w Programie należy do decyzji Instytucji Zarządzającej, co oznacza, że wymagania te mogą być korygowane.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 25), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 2)

Uchwała nr 138 w sprawie zmian w działaniu M04 „Inwestycje w środki trwałe” w poddziałaniu 4.1 „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „Inwestycje w

gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż pierwotnie zmiana dotyczyła dodania nowego kryterium wyboru operacji promującego gospodarstwa, które realizują zobowiązania w ramach działania Program rolnośrodowiskowy objętego PROW 2007-2013 Działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne lub Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2014-2020.

Jednocześnie zaproponowano autopoprawkę w tej uchwale. Zmiana uwarunkowana jest tym, że ewentualny kolejny nabór wniosków mógłby się odbyć w przyszłym roku lub później, natomiast zobowiązania z PROW 2007-2013 nie będą już wtedy obowiązywać. Dlatego proponuje się wykreślenie słów „Program rolnośrodowiskowy objętego PROW 2007-2013”.

Następnie Pani dyr. J. Gierulska wskazała, iż Komisja Europejska na spotkaniu przygotowawczym poprosiła o uzupełnienie uzasadnienia o informacje mówiące, iż inwestycje prowadzone w ramach operacji „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” będą zgodne z planami zadań ochronnych. W związku z powyższym stosowne uzupełnienie znalazło się w uzasadnieniu.

Pan prof. Wiesław Dembek, przedstawiciel Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego poinformował, iż pozytywnie ocenia propozycję zmiany, gdyż może pomóc rolnikom, zwłaszcza tym, którzy mają do zagospodarowania dużo biomasy w racjonalny sposób. Zmiana ta pozwoli na stworzenie wymogów łączonych ze wsparciem, np. zakup maszyn do koszenia czy też usuwania zakrzaczeń. Poinformował, iż w pełni popiera proponowane zmiany.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 26), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0).

Uchwała nr 141 w sprawie zmian w działaniu M05 „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęski żywiołowych i katastrof oraz wprowadzenie odpowiednich środków zapobiegawczych” w poddziałaniu 5.1 „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” w typie „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Zaproponowane zmiany w uchwale dotyczą: umożliwienia przyznawania pomocy na budowę ogrodzeń, tak aby uprościć i przyspieszyć proces przyznania i wypłaty pomocy na ten zakres wsparcia oraz podniesienia poziomu pomocy dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych z 500 000 zł do 1 000 000 zł.

Pan Robert Nowak, przedstawiciel Krajowej Rady Izb Rolniczych poinformował, iż należy pozytywnie ocenić podniesienie limitów działań skierowanych na zabezpieczenia dla spółek

wodnych. Natomiast należy pamiętać, że spółki wodne nie mają możliwości odzyskania podatku VAT. Był to główny powód małego zainteresowania w I naborze, gdzie złożono niewiele wniosków, na przykład w województwie śląskim, gdzie był złożony tylko jeden wniosek przez jedną spółkę wodną. Trzeba pamiętać, że oprócz współfinansowania 20% wkładu własnego należy jeszcze posiadać 23% środków na pokrycie podatku VAT. Następnie Pan R. Nowak zaproponował podniesienie wsparcia do 95%, bo samo podniesienie limitu do miliona zł nie spowoduje większego zainteresowania tym działaniem.

Pan Wojciech Styburski, przedstawiciel Polskiej Izby Wyrobów i Technologii Naturalnych, poinformował, iż chciałby zgłosić uwagę do działania, a nie propozycji zmian Programu. Jego zdaniem oddziały regionalne ARiMR mają problem z rozliczaniem inwestycji. Problem dotyczy budowy ogrodzeń w ramach budowy chlewni, które podlegają wsparciu z działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Duży problem stwarza zakwalifikowanie budowy ogrodzenia chlewni, która jest jeszcze w budowie, a nie jest jeszcze oddana i nie funkcjonuje jako chlewnia. Rolnicy i producenci mają jeszcze zobowiązania wynikające z „Modernizacji...”. Podkreślił, że na chwilę obecną ocena oddziału regionalnego nie dopuszcza do tego typu wsparcia ogrodzenia chlewni, które są już w dużym stopniu zaawansowane, a nie zostały formalnie zakończone.

Pan Mieczysław Paradowski, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich podziękował za zgłoszenie uwagi. Poinformował, iż z punktu widzenia Programu, to nie jest kwestia, którą można właśnie teraz dyskutować, ale problem ten zostanie odnotowany. Poinformował, iż na szczeblu krajowym podczas prac legislacyjnych oraz przygotowania interpretacji, które kierowane są do KE zostaną wzięte pod uwagę zgłoszone spostrzeżenia. Jednakże wskazał, iż wydaje się, że ARiMR zachowuje się prawidłowo. Wnioskowanie o budowę płotu wokół chlewni, która nie jest ukończona oznacza, że nie ma w niej stada zwierząt, a to jest podstawa, żeby móc spełnić cel instrumentu.

Pan W. Styburski uzupełniając swoją wypowiedź poinformował, że sytuacja, o której mówił dotyczy producentów, którzy prowadzą już produkcję trzody chlewnej i chcą ją rozwijać. To nie są wyodrębnione gospodarstwa, które zakładają produkcję, a już ją prowadzą i ją rozwijają. Próg kryterium dostępu został spełniony tj. 5 szt. w strukturze średniorocznej.

Pan dyr. M. Paradowski odnosząc się do podatku VAT i podwyższenia pomocy ponad 80% poinformował, iż istnieją ograniczenia przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1305/2013. Wskazał, iż nie ma możliwości zwiększenia intensywności pomocy, która i tak jest wysoka, biorąc pod uwagę inne instrumenty w ramach innych typów operacji.

Pan M. Pielke poinformował, iż na tym etapie KE nie ma żadnych komentarzy do proponowanych zmian Programu.

Pan Andrzej Śniegula, przedstawiciel ministra właściwego ds. środowiska poinformował, iż podczas ostatniego posiedzenia KM PROW 2014-2020 mówił o konieczności pochylenia się

nad stanem wód, melioracjami i wszelkimi sprawami związanymi z wodą. Poinformował, iż Polska zaczyna się borykać z opadaniem stanu wód gruntowych. Wskazał na potrzebę inwestycji, które rozwiążą ten problem i w związku z tym wsparcie powinno wynosić 100%.

Pani dyr. J. Gierulska odnosząc się do głosów w dyskusji w sprawie podniesienia poziomu wsparcia poinformowała, iż przygotowując te zmiany, Instytucja Zarządzająca próbowała rozszerzyć zakres wsparcia, jednakże po ustaleniach roboczych z KE, postanowiono o takim rozwiązaniu jak przedstawiono w projekcie uchwały.

Pani dyrektor poinformowała, iż w uchwale nr 139, która będzie przedmiotem dyskusji dalszej części spotkania znajdują się również propozycje wsparcia inwestycji dla rolników w nawadnianie. Wskazała, iż MRiRW ma świadomość, iż sytuacja w Polsce w tym zakresie jest poważna. Także zmiany w Programie dotyczące inwestycji w nawodnienia są zaproponowane w projektach uchwał.

Pani dyr. J. Gierulska wskazała, iż jednym z wyzwań „Planu dla wsi” jest również walka z suszą poprzez zwiększenie retencji wód wraz z wprowadzeniem systemu nawodnień w rolnictwie.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 28), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0).

Uchwała nr 142 w sprawie zmian w działaniu M05 „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych (art. 18)”, w poddziałaniu 5.2 „Inwestycje w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” w typie operacji „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Proponowana zmiana wynika z konieczności podjęcia działań mających na celu zapobieganie nadmiernemu wzrostowi produkcji w niektórych sektorach, zwłaszcza w sektorze owoców i warzyw. W celu uniknięcia sytuacji związanej z nadmiernym wzrostem produkcji proponuje się w PROW 2014-2020 ograniczenie wsparcia w tym zakresie.

Pani Mirosław Borowski, przedstawiciel Krajowej Rady Izb Rolniczych poinformował, iż proponowany zapis jest krzywdzący, uzasadniając, iż Polska obecnie boryka się z nadprodukcją jabłek. W swojej wypowiedzi podkreślił, iż istnieje konieczność wspierania inwestycji sektora przetwórczego, wspierania grup. Należy bardziej sprecyzować zaproponowane zapisy. Może warto zastanowić się i zapisać, żeby były eliminowane wnioski, które dotyczą nowych nasadzeń. Wskazał na potrzebę wzmocnienia producenta na rynku np. żeby produkt nie był tylko surowcem, ale produktem wysoce przetworzonym.

Pan dyr. M. Paradowski poinformował, że zapis w uchwale nie stanowi, że cały sektor sadowniczy wykluczony byłby ze wsparcia. Celem tego zapisu jest wykluczenie pewnych

kategorii kosztów kwalifikowalnych i głównie chodzi o nasadzenia. Nie ma uzasadnienia do tego, aby finansować ze środków publicznych kolejne nasadzenia w kontekście danych, które pokazują produkcję w danym sektorze. Dlatego zamiarem wprowadzenia zapisu nie było eliminowanie całych sektorów, a ograniczenie finansowania pewnych kosztów kwalifikowalnych. Wsparcie przetwórstwa nadal będzie realizowane.

Pan Roman Izdebski, przedstawiciel Polskiej Izby Technologii i Wyrobów Naturalnych zwrócił się z pytaniem czy proponowane zmiany w projekcie uchwały były konsultowane ze związkami ogrodniczymi, gdyż one najlepiej znają rynek i jeśli nie będzie doprecyzowania, to istnieje ryzyko powstania mechanizmu korupcyjnego.

Pan dyr. M. Paradowski poinformował, iż nie będzie zagrożenia korupcyjnego wśród urzędników, którzy decydowaliby o wsparciu finansowym, gdyż na etapie prac legislacyjnych związanych z wydaniem rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jest doprecyzowane jakie koszty kwalifikowalne mogą być brane pod uwagę.

Odnosząc się do pytania dotyczącego konsultacji propozycji zmian wskazał, iż są one ustalane na podstawie wniosków wpływających do ministerstwa, wśród nich są propozycje ograniczenia finansowania dalszych nasadzeń.

Pan R. Nowak wskazał, iż wiele sektorów produkcyjnych to są sektory wieloletnie i pozbawienie ich wsparcia przez 3, 4 czy 5 lat spowoduje, że dana branża stanie w miejscu. W konsekwencji takich działań, w kolejnych latach, istnieje ryzyko utraty kolejnych rynków zbytu. Propozycja diskutowanych zmian jest pewnego rodzaju furtką i wprowadzania pewnych możliwości. Oczywiście, projekty rozporządzeń są konsultowane z organizacjami rolniczymi, ale zdanie tych organizacji nie zawsze jest brane pod uwagę. Pan R. Nowak poinformował, iż z uwagi na te obawy, jako przedstawiciele KRiR będą zmuszeni głosować przeciwko tym propozycjom.

Pan Krzysztof Grabowski, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, zwrócił uwagę, iż jego zdaniem kwestią sporną jest samo uzasadnienie zmiany. Prawdopodobnie z tego wynikają obawy przedstawicieli KRiR. Dlatego zaproponował zmianę uzasadnienia w brzmieniu: „W celu uniknięcia takiej sytuacji należy zapobiegać nadmiernemu wzrostowi produkcji”. Usuwając zapis „i odstąpić od wspierania sektorów produkujących nadwyżki żywności, których nie można zagospodarować”.

Pan M. Pielke wskazał na to, że kiedy dochodzi do katastrof naturalnych to ważne jest, żeby odbudować gospodarstwo w taki sposób, aby było żywotne, tzn. zajmowało się produkcją, na które jest zapotrzebowanie na rynku. Jednocześnie poinformował, iż KE zgłosiła na spotkaniu przygotowawczym prośbę o zdefiniowanie pojęcia nadprodukcji.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż każda decyzja wykluczeniu danego kosztu kwalifikowalnego dla konkretnego sektora będzie poparta analizami rynku. Będzie również musiało się znajdować ograniczenie kosztów kwalifikowalnych w rozporządzeniu, co będzie oznaczało przejście procesu legislacyjnego na poziomie krajowym. Nie istnieje zatem ryzyko

podejmowania decyzji ad hoc. Wskazała również, że uzasadnienie faktycznie może wprowadzać w błąd i zaproponowała usunięcie pierwszego zdania w brzmieniu: „Proponowana zmiana, polega na wprowadzeniu możliwości wyłączenia ze wsparcia niektórych sektorów”, gdyż jest to niezgodne z intencją MRiRW, które proponuje zmianę Programu, mówiącej tylko o kosztach kwalifikowalnych, a nie o wyłączeniu sektorów.

Pan M. Pielke zwrócił się z pytaniem czy jest konieczność uwzględniania zmian na poziomie kosztów kwalifikowalnych czy może lepiej patrzeć na ten aspekt w momencie selekcji operacji.

Pan R. Izdebski poinformował, iż dyrektor M. Paradowski zwrócił uwagę, że zmiana dotyczy tylko nowych nasadzeń. Założył hipotetycznie, że rolnik chce dokonać nowych nasadzeń, ale chce zastosować nową, naturalną technologię, dla której nie ma najmniejszego problemu ze zbytem nawet w produkcji jabłek. Zwrócił się z zapytaniem co w tej sytuacji zrobiłoby ministerstwo.

Pan dyr. M. Paradowski wskazał, iż należy się zastanowić, co to jest metoda naturalna, bo to jest bardzo istotna kwestia, na podstawie której jedne wnioski są odrzucane, a inne przechodzą do dalszego etapu rozpatrywania. Poinformował, że już na tym etapie pojawia się problem. Wskazał, że kwestia nasadzeń i nadprodukcji w tym konkretnym przypadku, przy braku precyzyjnej definicji nadprodukcji, byłoby mocno wątpliwe.

Pan R. Izdebski poinformował, iż istnieją definicje metody naturalnej i zna przypadki, że nadprodukcja jabłek nie występuje tylko w tym roku i producent nie miał problemu ze zbytem. Jednocześnie ma to ważny wpływ na produkcję sadowniczą w Polsce, bo będzie wzrastał popyt na produkty na bazie metody naturalnej.

Pani dyr. J. Gierulska zaproponowała również usunięcie z uzasadnienia części ostatniego zdania w brzmieniu: „*i odstąpić od wspierania sektorów produkujących nadwyżki żywności, których nie można zagospodarować*”.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 28), (PRZECIW - 1), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1).

Uchwała nr 143 w sprawie zmian w działaniu M06 „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, w poddziałaniu 6.1 „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników ” w typie operacji „Premie dla młodych rolników” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż proponowana zmiana dotyczy podwyższenia kwoty premii ze 100 tys. zł. do 150 tys. zł. Obecna wysokość pojedynczej kwoty wsparcia (100 tys. zł) ustalona została w oparciu o dostępne dane statystyczne z lat 2010-2014, dotyczące m.in. wysokości kosztów, jakie trzeba ponieść w związku z podejmowaniem działalności rolniczej. Od 2014 roku koszty zakupu środków produkcji dla rolnictwa uległy znacznemu zwiększeniu, dlatego ustalając wysokość proponowanej kwoty premii wzięto to pod uwagę.

Zmiana wynika z konieczności podjęcia działań mających na celu zapobieganie nadmiernemu wzrostowi produkcji w niektórych sektorach, zwłaszcza w sektorze owoców i warzyw. Poinformowała, iż KE zgłosiła także wątpliwości dotyczące zdefiniowania nadprodukcji.

Pan R. Izdebski wyraził swoje zaniepokojenie faktem, że zredukowano liczbę beneficjentów czyli młodych rolników (z 73 000 do 65 000). Poinformował, iż wiadomo, że obserwowany jest spadek liczby gospodarstw rolnych, zwłaszcza tych mniejszych i to potwierdzają liczby. Zwrócił się z pytaniem czy ministerstwo zastanawia się jak zrekompensować ten spadek liczby gospodarstw w Polsce innymi działaniami np. z PROW 2014-2020.

Pan dyrektor M. Paradowski poinformował, iż korzystanie z działań PROW 2014-2020 jest dobrowolne, w związku z czym, tyłu jest beneficjentów, ilu się zgłosi po wsparcie. Widząc te trendy, o których mówi Pan R. Izdebski ministerstwo robi wszystko, aby te trendy powstrzymać i wspierać gospodarstwa, które są wartościowe na rynku. Wskazał również, iż w pakiecie proponowanych zmian PROW 2014-2020 znajduje się zmiana, która dotyczy restrukturyzacji małych gospodarstw, gdzie proponuje się wprowadzenie zmian mających na celu poszerzenie grupy docelowej, tak aby gospodarstwa nawet te słabe ekonomicznie, otrzymując wsparcie utrzymały się na rynku. W związku z tym nie można patrzeć tylko poprzez pryzmat młodego rolnika, ale trzeba spojrzeć na inne instrumenty, które funkcjonują w ramach Programu. Niektóre z nich są również zmieniane poprzez podjęcie stosownych uchwał na dzisiejszym Komitecie.

Pan Paweł Ściański, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich odnosząc się do zmian wskaźnika młodych rolników poinformował, iż PROW 2014-2020 jest skonstruowany w ten sposób, iż w zamian za określone wsparcie jesteśmy zobowiązani do wygenerowania określonego produktu, w tym przypadku liczby wspartych osób. Skoro nie zmieniamy całkowitego budżetu tego instrumentu, a podnosimy jednostkową kwotę wsparcia, to musimy zmniejszyć potencjalną liczbę rolników, którzy będą mogli skorzystać z pomocy. Nie ma możliwości wsparcia tej samej liczby osób, podnosząc wsparcie do 150 tys. zł, w ramach zmienionego budżetu działania.

Pan Krzysztof Kwatera, przedstawiciel Lokalnych Grup Działania zwrócił się z pytaniem o zainteresowanie tym działaniem potencjalnych wnioskodawców, bo patrząc na sierpniowy monitoring, to jest tylko połowa wykorzystanych środków i złożonych wniosków. Oczywistym jest fakt, że podwyższenie kwoty pomocy spowoduje szybsze wydatkowanie środków. Zwrócił się z prośbą o wyjaśnienie przyczyn tak małego zainteresowania działaniem.

Pan dyr. M. Paradowski poinformował, iż działanie dotyczące wsparcia młodego rolnika jest wdrażane od samego początku korzystania ze środków Unii Europejskiej. W obecnej perspektywie finansowej szacunki co do potencjalnych beneficjentów bardzo mocno zbliżyły się do faktycznych danych dotyczących beneficjentów tych, którzy rzeczywiście zgłosili się po wsparcie. W poprzednich okresach programowania było więcej zainteresowanych wsparciem niż przewidziana ilość środków finansowych. Trzeba było poszukiwać takich rozwiązań, aby obsłużyć jak największą ilość wniosków składanych przez młodych rolników. Na etapie programowania obecnej perspektywy była przeprowadzona analiza dotycząca liczby potencjalnych beneficjentów tego instrumentu. Poinformował, że było już kilka naborów i podczas każdego z nich wzrasta zainteresowanie. Planowane są już tylko 3 nabory i w przypadku, gdy kwota pomocy zostanie podniesiona do 150 tys. zł., to może zostanie obsłużona mniejsza ilość beneficjentów niż pierwotnie zakładano, ale nie będzie to bardzo duże odchylenie, jak w poprzednich perspektywach finansowych. Nawet gdyby się zdarzyło, że jest

więcej chętnych do skorzystania z pomocy, to rolą Instytucji Zarządzającej jest reagowanie na tego typu sytuacje, czego dowodem były sytuacje z poprzednich perspektyw finansowych.

Pan K. Kwatera poddał pod dyskusję dotyczącą ubywających gospodarstw rolnych. Zastanawiał się czy to jest dobrze, czy źle, że ich ubywa. Podkreślił, że trzeba o tym mówić. Poinformował, iż tylko w Rumunii są jeszcze bardziej rozdrobnione gospodarstwa niż w Polsce. Jednak jak się policzy produkcję na gospodarstwo, to wyniki nie są dobre. Jego zdaniem tę kwestię trzeba nagłaśniać bo to, że ich ubywa nie oznacza, że jest gorzej dla polskiej wsi, a wręcz przeciwnie, bo wtedy łatwiej się restrukturyzuje.

Pan Andrzej Śniegula wskazał, iż warunkiem wyprodukowania produktów najwyższej jakości jest małe gospodarstwo rodzinne.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 26), (PRZECIW - 1), (WSTRZYMUJĄCYCH – 3).

Uchwała nr 139 w sprawie zmian w działaniu M04 „Inwestycje w środki trwałe”, w poddziałaniu 4.1 „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” w typie operacji „Modernizacja gospodarstw rolnych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż po uwagach zgłoszonych w trakcie spotkania przygotowawczego z KE, zmodyfikowano projekt uchwały w części: „Zasady ustanawiania kryteriów wyboru operacji”. Wskazano, że promowane będą nowe inwestycje lub inwestycje ulepszające, w wyniku których będzie można uzyskać wyższą potencjalną oszczędność wody. Poinformowała, iż w przekazanych projektach uchwał zaproponowano w celu umożliwienia realizowania inwestycji w nawodnienia, zmiany polegające na rozszerzeniu obecnego zakresu wsparcia dla rolników o inwestycje mające na celu zapobieganie skutkom suszy w rolnictwie.

Jest to nowy obszar wsparcia Programu. Rozszerzenie zakresu wsparcia wynika z narastających potrzeb w dziedzinie zapobiegania ekstremalnym zjawiskom atmosferycznym, powodującym straty w rolnictwie.

Biorąc pod uwagę, że w Polsce susze występują w różnych regionach kraju z różnym nasileniem, proponuje się w pierwszej kolejności przyznawać pomoc tym podmiotom, które działają na terenie szczególnie narażonym na występowanie suszy.

Proponuje się zatem, aby w ramach instrumentu wsparcia „Modernizacja gospodarstw rolnych” wyodrębnić obszar dotyczący operacji w nawadnianie, w ramach którego będą realizowane inwestycje polegające na wykonaniu studni oraz inne związane np. z rozprawdzeniem wody.

Przewiduje się, że rolnik będzie mógł uzyskać pomoc w wysokości maksymalnie 100 tys. zł na tego typu operację (jest to dodatkowy limit środków na beneficjenta i na gospodarstwo w okresie realizacji PROW 2014-2020).

Ponadto proponuje się skierować tę pomoc do rolników prowadzących gospodarstwa rolne bez względu na ich wielkość ekonomiczną (powierzchnia gospodarstwa nie może być większa niż 300 ha). Dodatkowo dla tego typu operacji nie będzie mierzony wzrost wartości dodanej brutto w gospodarstwie. Dofinansowane będzie korzystanie z wód (wykonanie studni) w celu prowadzenia działalności rolniczej, co przyczyni się do wzrostu konkurencyjności gospodarstwa, a warunki uzyskania odpowiedniego pozwolenia oraz warunki określone w art. 46 rozporządzenia 1305/2013 w zakresie nawodnień przyczynią się do racjonalnego korzystania z wody.

Kolejna modyfikacja w tym instrumencie dotyczy podwyższenia dolnego progu wyjściowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu 13 tys. euro. Jest to związane z projektowaną zmianą w typie operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw” gdzie planuje się podniesienie górnego progu wielkości ekonomicznej.

Zaproponowano również dodanie kryterium wyboru, dotyczące obszarów z ograniczeniami naturalnymi, co ułatwi dostęp do środków PROW 2014-2020 podmiotom, które utracą status obszarów z ograniczeniami naturalnymi (ONW), w związku ze zmianą w zakresie nowej delimitacji obszarów ONW.

Pan M. Pielke, poinformował, iż KE nie miała jeszcze okazji dokładnie zapoznać się z poprawioną uchwałą. Jeśli chodzi o nawodnienia, na zebraniu przygotowawczym KE przedstawiła szereg uwag oraz zastrzeżenie co do objęcia preferencją tych gospodarstw, które nie są już położone na obszarach ONW, ponieważ nie jest zgodne to z logiką działania. „Modernizacja gospodarstw rolnych” to działanie, które ma charakter inwestycyjny. Jego celem nie jest uzupełnienie dochodów rolników. Ma na celu inwestycje, a nie rekompensatę. Pan M. Pielke również poinformował, iż chciałby się także odnieść do kwestii nadprodukcji w rolnictwie. Wskazał, że rolnicy powinni prowadzić swoją działalność w oparciu o biznesplany, żeby ich gospodarstwa były żywotne ekonomicznie.

Pan dyr. M. Paradowski wskazał, iż jeśli chodzi o preferencje dla tych, którzy nie zostaną objęci płatnościami ONW to trzeba podkreślić, że „Modernizacja gospodarstw rolnych” jest jak najbardziej działaniem inwestycyjnym i mowa jest tylko i wyłącznie o inwestycjach, a nie o rekompensatach. W związku z tym, każdy rolnik musi przedstawić biznesplan, swoje plany inwestycyjne wraz z zasobami występującymi w gospodarstwie. To jest oceniane przez ARiMR i daje podstawę do wsparcia lub jego braku. Propozycja jest ukłonem w stosunku do pewnej grupy rolników, którzy zderzyli się z tym, że przez pewien okres czasu otrzymywali płatności w ramach ONW i teraz na skutek nowej delimitacji utracą status obszarów ONW. W instrumencie ONW przewidziano w przepisach stopniowe wychodzenie z tego systemu. Rolnicy jeszcze będą otrzymywać płatności ONW, które mają charakter rekompensaty, ale stopniowo będą zmniejszane.

Pan prof. W. Dembek wskazał, iż niektórzy rolnicy wykorzystują ujęcia punktowe do nawadniania. Natomiast należy rozszerzyć listę beneficjentów o rolników dotkniętych suszą,

którzy mają gospodarstwa i tracą cały plon i dochód związany z klęską. Podkreślił swoje zadowolenie z faktu, że nie określa się wielkości ekonomicznej dla tego rodzaju wsparcia.

Pan M. Borowski podkreślił, iż jest to pierwszy krok w dobrym kierunku, jako odpowiedź na wnioski samorządu rolniczego, że lepiej zapobiegać niż potem usuwać skutki. Poinformował także, że w związku z coraz większymi zmianami klimatu, państwo polskie powinno pomyśleć nad sposobem zatrzymywania wód gruntowych na swoim terytorium. Należy zrobić wszystko, żeby woda nie spływała tak swobodnie z pól, lasów, łąk do morza. Powinny być robione programy krajowe, gdzie można byłoby gromadzić tę wodę. Poinformował, iż uczestniczył w wyjeździe szkoleniowym do Portugalii, gdzie klimat jest jeszcze surowszy, ale dzięki programom krajowym istnieje możliwość gromadzenia wody na niektórych obszarach, z których rolnicy w bardzo prosty sposób potem mogą korzystać. Podkreślił, że są to naprawdę proste rozwiązania.

Pan A. Śniegula poinformował, iż wielokrotnie na posiedzeniach Komitetu poruszał kwestie związane z wodą. Występuje pustynnienie Polski. Woda jest najcenniejszym skarbem, nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Poinformował, że w uchwale znajduje się wiele istotnych kwestii. Dlatego też warto się pochylić nad problemami związanymi z wodą. Wskazał, że należy poczynić kroki, aby zatrzymywać wodę podczas ulew, a potem ją wykorzystywać bardzo racjonalnie podczas braku opadów. Należy również przywrócić małe zbiorniki retencyjne. Należy uruchomić proces małej retencji i zwrócić uwagę na wody opadowe. Można pokusić się o stworzenie w okolicach dużych miast zbiorników retencyjnych, gdzie gromadzona byłaby woda opadowa. Takie rozwiązania również zabezpieczą przed powodzią.

Pan R. Izdebski poinformował, iż ma duże wątpliwości co do warunków kwalifikowalności. Wartość ekonomiczna musi wynosić co najmniej 13000 euro. Zwrócił się z pytaniem jak to ma się do dyskusji o tym, że należy zatrzymać trend likwidacji małych gospodarstw, zamiast obniżyć warunek kwalifikowalności, to go się podwyższa w propozycji zmiany.

Pan prof. W. Dembek nawiązał do wypowiedzi Pana Śnieguli i poinformował, iż warto podkreślić, że w proponowanej zmianie chodzi o umożliwienie poboru wód podziemnych na potrzeby rolnictwa, bo analizy dokonywane przez Państwowy Instytut Geologiczny, który jest służbą państwową, wskazują, że istnieją duże zasoby wód podziemnych, możliwych do wykorzystania dla rolnictwa w okresach suszy. Poinformował, iż jest to nowy, ważny aspekt zawarty w autokorekcie omawianej uchwały.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż mowa jest o budowie nowych ujęć wodnych, pod tym również kryje się budowa studni i tego typu zmiana pozwala na inwestycje. Wskazała także, że dyskusja dotycząca wody toczy się już od dłuższego czasu i dzięki niektórym działaniom z PROW 2014-2020 rolnicy mogą inwestować w swoje gospodarstwa i walczyć ze skutkami suszy. Wydaje się to być dobrym rozwiązaniem. Natomiast kwestia następnych kroków np. retencji jest to temat do dyskusji, którym trzeba się zająć. Należy się zastanowić czy można realizować w ramach PROW 2014-2020 czy też innych programów, gdyż jest to temat interdyscyplinarny. Ciągłe poszukiwane są rozwiązania, które powinny być jak najszybciej wdrożone, bo dzięki temu będzie możliwa szybka reakcja na to, co działo się w tym roku.

Pan dyr. M. Paradowski poinformował, iż kwestia podwyższenia dolnego progu wielkości ekonomicznej gospodarstwa w tym instrumencie wsparcia powiązana jest z podniesieniem górnego progu wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego warunkującego dostęp do pomocy w ramach „Restrukturyzacji małych gospodarstw”. Gospodarstwa, których posiadacze chcieli wnioskować o premie na restrukturyzację, często przekraczały górny próg wielkości ekonomicznej (10 tys. euro) ustalony w „Restrukturyzacji małych gospodarstw” i jednocześnie nie były na tyle silne ekonomicznie, żeby zrealizować inwestycje w „Modernizacji gospodarstw rolnych”. W związku z tym, przanalizowano wnioski złożone w ramach obu ww. instrumentów wsparcia. Dane pokazały, że znaczna część rolników wnioskujących o pomoc w „Restrukturyzacji małych gospodarstw” posiada gospodarstwa z przedziału wielkości ekonomicznej 8-10 tys. euro, czyli zbliżone do górnego progu wielkości ekonomicznej. Z drugiej strony, w „Modernizacji..” było 400 wniosków dotyczących gospodarstw o wielkości ekonomicznej z przedziału 10-13 tys. euro na kilkadziesiąt tysięcy złożonych wniosków. W związku z tym, można wnioskować, że w „Modernizacji..” ubiegają się o wsparcie silniejsze ekonomicznie gospodarstwa. I stąd, w „Modernizacji gospodarstw rolnych” została podwyższona dolna granica wielkości ekonomicznej gospodarstwa (zmiana w projekcie uchwały), a w kolejnej uchwale jest propozycja podwyższenia do 13 tys. euro górnego limitu wielkości ekonomicznej gospodarstwa uprawniającego do uzyskania pomocy w „Restrukturyzacji..”.

Pan R. Izdebski zwrócił się z pytaniem o liczbę gospodarstw objętych „Modernizacją...” i „Restrukturyzacją..”.

Pan dyrektor M. Paradowski poinformował, iż złożono ok. 18.000 wniosków na „Restrukturyzację...” i ponad 56.000 wniosków na „Modernizację...”. Wskazał, iż jest to duża próba, na podstawie której można wyciągnąć wnioski.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 25), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0).

Uchwała nr 140 w sprawie zmian w działaniu M04 „Inwestycje w środki trwałe”, w poddziałaniu 4.2 „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” w typie operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Proponowane zmiany dotyczą: rozszerzenia dostępu do pomocy poprzez umożliwienie przyznawania pomocy rolnikom, ich małżonkom oraz domownikom (dot. rolników składających wnioski w naborze tematycznym i rolniczego handlu detalicznego - RHD) objętym ubezpieczeniem społecznym rolników w pełnym zakresie na wniosek – dotychczas wsparcie wyłącznie dla ubezpieczonych w pełnym zakresie z mocy ustawy. Kolejną zmianą jest propozycja rozszerzenia możliwości realizacji operacji dotyczącej sprzedaży detalicznej także przez podmioty składające wnioski w naborze tematycznym dotyczącym rolniczego handlu detalicznego. Następnie proponuje się dodanie preferencji dla operacji realizowanych przez podmioty prowadzące działalność w sektorze produkcji pasz, bazujące na surowcach

niemodyfikowanych genetycznie (na rzecz realizacji jednego z elementów rządowego programu „Plan dla Wsi” dotyczącego m.in. rozwijania produkcji surowca białkowego innego niż pochodzącego z roślin modyfikowanych genetycznie).

Pan M. Pielke poinformował, iż KE ma świadomość, że to działanie ma na celu przetwarzanie i wprowadzanie na rynek produktów rolnych. Niemniej, KE ma wątpliwości co do objęcia tym działaniem grupy rolników, tzn. drobnych gospodarstw, które mogą posiadać mniej niż 1 ha, bo zastanawiającym jest, co rolnicy z tych małych gospodarstw mogą sprzedawać i w jaki sposób mogą prowadzić działalność handlową. Na spotkaniu przygotowawczym KE została poinformowana, że chodzi o ha przeliczeniowy, różniący się od ha wartości rzeczywistej powierzchni.

Pan M. Pielke zwrócił się z pytaniem o wielkość ekonomiczną gospodarstw, które mają być objęte wsparciem w ramach tego działania.

Pan dyrektor M. Paradowski poinformował, iż na spotkaniu przygotowawczym z KE były dyskutowane niuanse związane z ubezpieczeniem społecznym, ale także była mowa o hektarze przeliczeniowym i fizycznym. Przy konstruowaniu zmiany koncentrowano się na małych gospodarstwach, ale potencjalnie z działania mogą korzystać również gospodarstwa duże bez względu na powierzchnię i wielkość ekonomiczną. Nie bada się wielkości ekonomicznej, bo to działanie nie jest kierowane do rolników. Natomiast jeśli chodzi o wielkość fizyczną powierzchni gospodarstwa, to ma to tylko znaczenie z punktu widzenia definicji gospodarstwa rolnego w Polsce, gdzie 1 ha decyduje czy mamy do czynienia z gospodarstwem.

Jednak potencjalnie, małe gospodarstwo, które zgłosi się po pomoc musi przedstawić koncepcję w biznesplanie, a rolą agencji płatniczej będzie zdecydować, czy takie gospodarstwo ma bazę surowcową, żeby móc otrzymać wsparcie. Z dyskusji można wnioskować, że chodzi o małe gospodarstwa, ale to jest szeroko rozumiane wsparcie dla gospodarstw rolnych, które chcą więcej robić niż tylko produkować surowce.

Pan A. Śnieguła zwrócił się z pytaniem o możliwość wsparcia dla produktów o najwyższej jakości w cyklu zamkniętym.

Pan dyrektor M. Paradowski odnosząc się do pytania dopytał, czy należy przez to rozumieć, żeby do preferencji w tym działaniu trzeba wprowadzić zapis dotyczący kryterium wyboru, które dawałoby możliwość szczególnego traktowania producentów, którzy produkują swoje produkty w ramach systemów jakości i je przetwarzają w ramach istniejących i funkcjonujących krajowych i UE systemach jakości.

Pan A. Śnieguła poinformował, iż zamysłem tej propozycji jest preferencja, aby rolnik miał jak największy udział w zyskach w produkcji finalnym, poprzez przetworzenie swoich produktów, pomijając wszystkich pośredników, czyli powinien być skrócony łańcuch dostaw.

Pan dyrektor M. Paradowski poinformował, iż właśnie są realizowane te cele, bo oferta jest kierowana w ramach tego instrumentu do rolników, którzy chcą zostać małymi przedsiębiorcami, ale też mogą „działać” w ramach RHD (rolniczego handlu detalicznego),

co oznacza skrócenie łańcucha dostaw. Jest to niewątpliwie wartość dodana w ramach małego gospodarstwa.

Pan M. Pielke zwrócił się z prośbą o podanie konkretnego przykładu produkcji. Pan dyrektor M. Paradowski podał przykład produkcji oscypka, innego sera lub produktu, gdzie jak wiadomo gospodarstwa w górach nie zawsze mają dużą powierzchnię.

Pan K. Kwatera poparł wniosek dotyczący zmiany Programu w tej kwestii.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 27), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0).

Uchwała nr 144 w sprawie zmian w działaniu M06 „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, w poddziałaniu 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” w typie operacji „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Proponowana zmiana dotyczy:

- 1) Uzależnienia kwoty pomocy od ilości utworzonych miejsc pracy - do maksymalnie 200 000 zł, odpowiednio o 50 000 zł za utworzenie każdego dodatkowego miejsca pracy.
- 2) Zmiany warunków kwalifikowalności (zmiana techniczna będąca konsekwencją usunięcia uchwałą nr 112 Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z dnia 22 listopada 2017 r. kryterium dostępu w zakresie wielkości ekonomicznej gospodarstwa w którym pracuje wnioskodawca).

Pan R. Nowak poinformował, iż KRiR wie, że założenia do PROW 2014-2020 były tworzone 7 lat temu i sytuacja na rynku pracy była zupełnie inna niż jest obecnie. Teraz nie ma problemu bezrobocia. Warunkowanie premii od utworzenia kolejnego miejsca pracy jest mocno wątpliwe. Wskazał, że KRiR jest za podniesieniem kwoty wsparcia do 200 tys. zł, ale nie należy uzależniać od utworzenia kolejnego miejsca, bo wzrosły koszty utrzymania miejsca pracy. Sytuacja jest taka, że większość przedsiębiorców korzysta ze świadczenia pracy przez osoby zza wschodniej granicy. Do tego trzeba dodać koszty wyposażenia miejsca pracy i koszty bieżące utrzymania miejsca pracy. Dlatego też KRiR wnioskuje o podniesienie kwoty do 200 tys. zł, bez uzależniania od tworzenia kolejnego miejsca pracy.

Pan R. Izdebski zwrócił się z pytaniem dotyczącym ilości utworzonych miejsc pracy od 2004 r.

Pani dyr. J. Gierulka poinformowała, iż utworzono 17.000 miejsc pracy w ramach PROW 2007-2013, a w obecnej perspektywie złożono 1800 wniosków, a w każdym wniosku jest przynajmniej jedno miejsce pracy.

Pan K. Kwatera poinformował, że jest zwolennikiem, aby tworzenie miejsc pracy, inne niż

związane z rolnictwem bardziej koncentrować po stronie LGD, które są bardziej wyspecjalizowanymi podmiotami. To będzie dużo lepszym rozwiązaniem dla skuteczności Programu i dlatego też powinno się środki finansowe tam przesuwać, gdzie są one już wykorzystane.

Pan Edward Trojanowski, przedstawiciel samorządu gminnego wskazany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, poparł głos Pana K. Kwatery, informując, iż wszystkie środki zostały wykorzystane przez LGD na tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem. Najwięcej środków wydatkowano na samozatrudnienie. Obniżając nawet tę pomoc do 50 tys. zł, bo było wielu zainteresowanych tą formą pomocy. Można byłoby zwiększyć pomoc, gdyż było ogromne zainteresowanie. Dzięki temu jest możliwe stworzenie wielu miejsc pracy na obszarach wiejskich, a LGD mogłyby dalej w tym uczestniczyć.

Pan R. Nowak poinformował, iż w LGD są wykorzystane środki na tworzenie miejsc pracy, ale przez przedsiębiorców, a działanie, o którym jest mowa skierowane jest do rolników indywidualnych, gdzie nie ma innych źródeł dochodów.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż kontraktacja w ramach działania LEADER wynosi 57%, więc to jest więcej niż średnio w Programie. Wskazała również, że będzie robiona analiza kamieni milowych w poszczególnych LGD. Planowane jest także zwiększenie środków dla LGD, które mają dobre osiągnięcia i będą mogły jeszcze te środki wydatkować.

Pan dyr. M. Paradowski poinformował, iż propozycje przedstawione w projektach uchwał są poprzedzone analizami. Dotyczy to również wniosku zwiększenia premii i uzależnienia stworzenia ilości miejsc pracy. Wprowadzając tę gradację brano również pod uwagę, że jest to oferta skierowana do rolników. Nie każdego rolnika, który chciałby szukać swojego miejsca pracy poza rolnictwem jest stać, żeby móc zostać dużym przedsiębiorcą. Stąd próba zachęcenia (poprzez danie premii i uzależniając jej wielkość od ilości stworzonych miejsc pracy), żeby zatrudnili innych, którzy sami nie są w stanie podołać stworzeniu samodzielnego przedsięwzięcia.

Pan K. Grabowski poinformował, że zgadza się ze swoim przedmówcą z KRiR. Obecnie na rynku pracy istnieją duże trudności w znalezieniu pracownika, który podejmie pracę w gospodarstwie rolnym. Dodał także, że podniesienie kwoty wsparcia dla rolników jest niezwykle ważne dla rozwoju gospodarstw. Jednocześnie wyraził zaniepokojenie, że samo podniesienie kwot wsparcia może nie mieć odzwierciedlenia w zainteresowaniu rolników przedmiotowym typem operacji. Należałoby przeanalizować warunki dostępu do uzyskania wsparcia.

Pan M. Pielke, poinformował, iż KE zwraca uwagę na absorpcję środków i jeśli dane działanie nie cieszy się zainteresowaniem, to KE rozumie, że należy wsparcie zwiększyć. Innym wyjściem byłaby zmiana warunków kwalifikowania się beneficjentów do działania, jeśli obecne nie odpowiadają realiom.

Pan Tomasz Nowakowski, zastępca Prezesa ARiMR, zgłosił wniosek formalny dotyczący podwyższenia kwoty pomocy podstawowej do 150 tys. zł przy samozatrudnieniu oraz za każde dodatkowe miejsce 50 tys. zł. do 250 tys. zł.

Pani dyr. J. Gierulska zaproponowała głosowanie wniosku formalnego nad uchwałą, w której podwyższono by premię ze 100 tys. zł do 150 tys. zł. co jest uwarunkowane utworzeniem 1 miejsca pracy (w tym samozatrudnieniem), 200 tys. zł przy utworzeniu 2 miejsc pracy oraz 250 tys. zł co najmniej 3 miejsc pracy.

Wniosek formalny został poddany pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęty następującym stosunkiem głosów: (ZA - 22), (PRZECIW - 2), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1) z omówionymi zmianami.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 23), (PRZECIW - 2), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1).

Uchwała nr 145 w sprawie zmian w działaniu M06 „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, w poddziałaniu 6.3 „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” w typie operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Zmiany dotyczą:

1) Zmiany kryterium dostępu. Zaproponowano by o pomoc mogły ubiegać się osoby fizyczne, które prowadzą działalność rolniczą w celach zarobkowych przy jednoczesnym wprowadzeniu preferencji w ramach kryteriów wyboru operacji dla osób podlegających ubezpieczeniu w KRUS. Dotychczas stosowane kryterium dostępu do wsparcia umożliwia uzyskanie pomocy wnioskodawcom ubezpieczonym na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub małżonek rolnika, prowadzących wyłącznie działalność rolniczą. W związku z licznymi postulatami ze strony podmiotów zainteresowanych uzyskaniem wsparcia na restrukturyzację małych gospodarstw proponuje się zniesienie wymogu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez określony czas przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy przy jednoczesnym wprowadzeniu preferencji w ramach kryteriów wyboru operacji dla osób podlegających ww. ubezpieczeniu.

Poszerzenie grupy docelowej stworzy szerszą ofertę dla osób, które, niezależnie od statusu wynikającego z ubezpieczenia społecznego, planują zrestrukturyzować swoje gospodarstwa, a tym samym przyczynić się do realizacji priorytetu i celu instrumentu wsparcia w zakresie zwiększenia konkurencyjności i rentowności gospodarstw oraz poprawy orientacji rynkowej.

2) Podwyższenie górnego progu wielkości ekonomicznej gospodarstwa uprawniającego do przyznania pomocy z 10 tys. euro do 13 tys. euro (przy czym o pomoc mógłby się ubiegać rolnik, który posiada gospodarstwo o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 13 tys. euro).

Zmiana wynika z konieczności podjęcia działań mających na celu zapobieganie nadmiernemu wzrostowi produkcji w niektórych sektorach, zwłaszcza w sektorze owoców i warzyw.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż podczas spotkania przygotowawczego KE zwróciła się z prośbą o wyjaśnienie, czy w związku z podniesieniem progu dostępu nie dojdzie do nakładania się pomocy ze wsparciem dla młodych rolników. Poinformowano, iż zakresy te są rozbieżne, w związku z tym nie ma takiego zagrożenia. KE zgłosiła również prośbę o zdefiniowanie pojęcia nadprodukcji.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 26), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0).

Uchwała nr 147 w sprawie zmian w działaniu M09 „Tworzenie grup i organizacji producentów”, w poddziałaniu 9.1 „Tworzenie grup i organizacji producentów w rolnictwie i leśnictwie”, w typie operacji „Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorze rolnym i leśnym” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Zmiana dotyczy:

Zwiększenia poziomu wsparcia ryczałtowego, w kolejnych latach funkcjonowania grup o 1%. Zwiększenie dotyczy 2, 3, 4 i 5 roku funkcjonowania grupy, gdyż w pierwszym roku zastosowano już maksymalny poziom wsparcia. Po zmianie wsparcie wyniesie odpowiednio 10%, 9%, 8%, 7% i 6% w kolejnych pięciu latach.

Pan R. Izdebski zwrócił się z pytaniem o ilość obecnie funkcjonujących grup producentów rolnych i jaki mają udział w rynku. Pani dyrektor J. Gierulska poinformowała, iż obecnie jest złożonych 266 wniosków i wydanych 178 decyzji. Docelowo ma być 1500 grup producentów. W poprzedniej perspektywie finansowej funkcjonowało 1700 grup.

Pan W. Styburski zwrócił się z pytaniem czy zmiana również dotyczy grup już funkcjonujących.

Pani Agnieszka Leszczyńska, naczelnik w DROW poinformowała, iż FAPA dokonała analizy, kilka lat temu i udział grup na rynku kształtował się na poziomie 5%. Natomiast nie dysponujemy aktualnymi danymi na ten temat. Dodatkowo, poinformowała, iż liczba grup, które mają otrzymać wsparcie w ramach działania 9 „Tworzenie grup i organizacji producentów” PROW 2014–2020 obejmuje także grupy, które otrzymały decyzje w sprawie przyznania pomocy w ramach działania 142 PROW 2007–2013, a więc obejmuje „stare” zobowiązania. Poinformowała także, że obecnie funkcjonuje około 900 grup producentów rolnych. Odnosząc się do pytania Pana W. Styburskiego w sprawie proponowanych w uchwale nr 147 zmian dotyczących wsparcia grup, poinformowała, iż po zmianie PROW 2014–2020, w rozporządzeniu MRiRW dla działania 9 będą wprowadzone przepisy przejściowe, dla tych grup, dla których zostały już wydane decyzje w sprawie przyznania pomocy a te grupy, które nie otrzymały jeszcze decyzji, otrzymają wsparcie wg nowych zasad.

Pan W. Styburski zwrócił się z pytaniem czy MRiRW zamierza dopuścić do wsparcia grupy, w skład których wchodzi członkowie, którzy byli już członkami grup, które otrzymały wsparcie.

Pan dyrektor M. Paradowski poinformował, iż grupy, które były finansowane w poprzedniej perspektywie nie mogą występować o finansowanie w ramach obecnej perspektywy finansowej. To rozwiązanie zostało stworzone głównie po to, żeby nie mogły być tworzone sztuczne warunki. Często było tak, że grupy które otrzymywały wsparcie szybko kończyły swoje funkcjonowanie, więc założone cele nie były osiągnięte.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 24), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1).

Uchwała nr 146 w sprawie zmian w działaniu M08 „Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów” w poddziałaniu 8.1 „Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pani Joanna Czapla, dyrektor Departamentu Płatności Bezpośrednich poinformowała, iż zmiana dotyczy zwiększenia stawek wsparcia na zalesienie, tj. jednorazowej płatności o charakterze inwestycyjnym, pokrywającej koszty założenia uprawy leśnej. Obecnie w ramach PROW 2014-2020, w przypadku wsparcia na zalesienie, wysokość stawek została zróżnicowana w zależności od składu gatunkowego wykonanego zalesienia, nachylenia terenu, charakterystyki zalesionych gruntów (grunty erozyjne) oraz rodzaju materiału sadzeniowego. Jednocześnie, stawki te odpowiadają 60% wyszacowanych kosztów inwestycyjnych.

W niniejszej uchwale zaproponowano zwiększenie stawek wsparcia na zalesienie do 100% wyszacowanych kosztów inwestycyjnych zaproponowanych w ekspertyzie Instytutu Badawczego Leśnictwa.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 26), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0).

Uchwała nr 148 w sprawie zmian w działaniu M10 „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne”, w poddziałaniu 10.1 „Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych”, w Pakiecie 1. Rolnictwo zrównoważone, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pani dyr. J. Czapla poinformowała, iż zmiana dotyczy zwiększenia stawki w ramach Pakietu 1. do 486 zł/ha, czyli do 100% wartości wyliczonej. Obecna stawka płatności w tym pakiecie (400 zł/ha) stanowi 82% pełnej stawki wynikającej z kalkulacji płatności. Od 2015 r. obserwuje się spadek powierzchni (z 104,4 tys. ha w roku 2015 do 63,6 tys. ha w roku 2018) i liczby beneficjentów (odpowiednio z 2,4 tys. do 1,3 tys.) rozpoczynających realizację zobowiązania w ramach Pakietu 1. Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 27), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0).

Uchwała nr 149 w sprawie zmian w działaniu M11 Rolnictwo ekologiczne, w poddziałaniu 11.1 „Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne” oraz w poddziałaniu 11.2 „Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Pani dyr. J. Czapla poinformowała, że zmiana dotyczy:

- 1) Zwiększenia wysokości stawek płatności ekologicznej (do pełnej wysokości wyliczonej w Kalkulacji płatności stawki) w ramach: Pakietu 7. Uprawy rolnicze po okresie konwersji -

będzie - 932 zł/ha, było- 792 zł/ha, Pakietu 11. Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji - będzie 658 zł/ha, było 559 zł/ha i Pakietu 12. Trwałe użytki zielone po okresie konwersji - będzie 535 zł/ha, było 428 zł/ha.

- 2) Zwiększenie wysokości stawek płatności ekologicznej (do pełnej wysokości wyliczonej w Kalkulacji płatności stawki) w ramach: Pakietu 1. Uprawy rolnicze w okresie konwersji – będzie 1137 zł/ha, było 966 zł/ha, Pakietu 5. Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji - będzie 926 zł/ha, było 787 zł/ha i Pakietu 6. Trwałe użytki zielone w okresie konwersji – będzie 535 zł/ha, było 428 zł/ha.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 27), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0).

Uchwała nr 150 w sprawie zmian w działaniu M13 „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pani dyr. J. Czapła poinformowała, iż KE na spotkaniu przygotowawczym zgłosiła uwagi dotyczące:

- objęcia wyższą rekompensatą wszystkich użytków rolnych (UR) w gospodarstwie z minimalną obsadą zwierząt (0,5 DJP/ha UR), zamiast wsparcia jedynie trwałych użytków zielonych (TUZ);
- potrzeby rozszerzenia uzasadnienia o porównanie opłacalności produkcji gospodarstw specjalizujących się w chowie bydła rzeźnego i innych zwierząt trawożernych oraz w uprawach polowych.

Autokorekta polega na zastosowaniu wyższej rekompensaty dla wszystkich użytków rolnych (UR) w gospodarstwie z minimalną obsadą zwierząt (0,5 DJP/ha UR) na obszarach ONW typ górski i specyficzny strefa II (tzw. podgórskie), zamiast wsparcia jedynie trwałych użytków zielonych (TUZ). Dla rolników posiadających zwierzęta trawożerne w gospodarstwach położonych na ww. obszarach proponuje się zmianę wysokości stawek:

- z 450 zł/ha/rok do 750 zł/ha/rok - UR na obszarach ONW typ górski;
- z 264 zł/ha/rok do 550 zł/ha/rok - UR na obszarach ONW typ specyficzny strefa II (podgórskie).

oraz uzupełnieniu uzasadnienia o informacje dotyczące porównania opłacalności produkcji gospodarstw specjalizujących się w chowie bydła rzeźnego i innych zwierząt trawożernych oraz w uprawach polowych.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 28), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0).

Uchwała nr 151 w sprawie zmian dotyczących weryfikacji i kontroli działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż propozycje zmian wynikają z przeprowadzonej na podstawie art. 62 rozporządzenia 1305/2013, przez instytucję zarządzającą i agencję płatniczą, ponownej oceny możliwości weryfikacji i kontroli działań w trakcie realizacji programu rozwoju obszarów wiejskich.

Najważniejsza zmiana polega na tym, że umożliwia się kwalifikowanie wydatków już od momentu złożenia wniosku, a nie jak było dotychczas od podpisania umowy. Ze sprawozdań specjalnych ETO wynika, że skuteczne ukierunkowanie pomocy zmniejsza ryzyko efektu deadweight. Ponadto w opinii KE przedstawionej w sprawozdaniu specjalnym ETO uznawanie za wydatki kwalifikowalne tylko wydatków, które zostały poniesione po przedłożeniu wniosku do właściwego organu zmniejsza ryzyko wystąpienia efektu deadweight.

W związku z tym uznano, że zaproponowane zmiany w PROW są możliwe, ponieważ pomoc została ukierunkowana poprzez ustanowienie odpowiednich kryteriów kwalifikowalności i wyboru, zróżnicowanie intensywności pomocy, ustanowienie odpowiednich pułapów pomocy oraz poziomu wsparcia ze środków Programu. Ponadto zaprojektowano przepisy wykonawcze, procedury oraz dokumenty aplikacyjne w sposób umożliwiający weryfikację i kontrolę wszystkich ustanowionych kryteriów i zobowiązań.

Pan Radosław Rybicki, przedstawiciel samorządu wojewódzkiego wskazanego przez Komisję Rządu i Samorządu Terytorialnego, wskazał, iż samorząd województwa wielokrotnie wnioskował o te zmiany. W związku z tym wyraża swoje duże zadowolenie.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 24), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0).

Uchwała nr 152 w sprawie zmian Planu finansowego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

W wyniku analizy stanu wdrażania poszczególnych instrumentów Programu, Instytucja Zarządzająca proponuje dokonanie realokacji 420 mln euro na rzecz instrumentów, w których dotychczasowy poziom alokacji był niewystarczający.

Jednak, po uwagach zgłoszonych w trakcie spotkania przygotowawczego, KE zwróciła się z prośbą o przekazanie dodatkowego uzasadnienia do proponowanych realokacji.

W ramach aktualnej zmiany Programu planowana jest realokacja środków głównie z poddziałań:

- 6.2 „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”- 140 mln zł
- 6.3 „Restrukturyzacja małych gospodarstw” -100 mln zł
- 6.5 „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa” 24 mln zł oraz

- działania 9 „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów” 100 mln zł.

Realokowane środki przeznaczone będą na niżej wymienione instrumenty wsparcia:

- 7.2 „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach działania 7 „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” - 150 mln zł
- 4.2 „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” - 150 mln zł
- 4.1 „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” - 50 mln zł
- 6.4 „Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych” - 50 mln zł.

Pan K. Grabowski wskazał, iż kwota 150 mln zł na gospodarkę wodno-ściekową wydaje się być wysoka, ale biorąc pod uwagę, iż regionów jest 16 i każdy region ma swoje oczekiwania i potrzeby to kwota nie będzie wystarczająca. Poinformował, iż należy żałować, że decyzja dopiero zapadła teraz, a nie w momencie kiedy trwały konkursy i były przygotowane listy rezerwowe. Następnie zwrócił się z pytaniem w jaki sposób zostanie dokonany podział tych środków.

W dalszej swojej wypowiedzi poruszył kwestię dotyczącą dodatkowych środków dla najsprawniejszych LSR. Zapytał o sposób podziału środków oraz wskazał fakt, iż województwo wielkopolskie wraz z 2 innymi regionami wielokrotnie kierowały wnioski do MRiRW w celu uzyskania środków na finansowanie strategii LGD, które nie zostały wybrane do finansowania z powodu braku środków.

Wyraził zdziwienie, że w ubiegłych latach przesunięcia kwot nie były możliwe dla niewybranych LGD.

Dla województwa wielkopolskiego brakująca kwota na sfinansowanie realizacji strategii dla 2 LGD wynosiła kilka milionów euro. Grupy te zakończyły swoją działalność co skutkowało stratą dla mieszkańców regionu.

Pani dyr. J. Gierulka poinformowała, iż PROW 2014-2020 może być modyfikowany tylko jeden raz do roku i nie zawsze można od razu szybko reagować na pojawiające się trudności we wdrażaniu Programu.

Natomiast odnosząc się do podziału środków w ramach inwestycji wodno -kanalizacyjnych poinformowała, iż zakłada się dokonanie podziału według tych samych kryteriów jak wcześniej.

Pan K. Grabowski poinformował, iż w październiku br. został złożony wniosek dotyczący przesunięcia środków w ramach działania „Podstawowe usługi..” i wiadomym jest, że tego typu rozstrzygnięcia są przyjmowane w formie rozporządzenia ministra, w związku z czym prosiłby o przekazanie stosownej informacji. Poinformował również, że podpisano umowy, w związku z czym trwa oczekiwanie na środki finansowe, żeby móc je wykorzystać.

Pani dyr. J. Gierulka poinformowała, iż do MRiRW wpływają pojedyncze propozycje i żeby móc dokonać pełniejszej nowelizacji rozporządzenia o podziale środków zobowiązała Przewodniczącą Grupy Roboczej przy Konwencie Marszałków Pana Pawła Czystochonia Dyrektora Departamentu Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego do przygotowania zbiorczego zestawienia proponowanych zmian od wszystkich samorządów województw i przesłania do MRiRW. Wskazała, iż w najbliższym czasie zostanie wystosowane do samorządów województw pismo dotyczące wskazania przez nich propozycji przesunięć środków w ramach dostępnego limitu dla poszczególnych województw.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 22), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH - 0).

Uchwała nr 155 w sprawie zmian w działaniu M04 „Inwestycje w środki trwałe”, w poddziałaniu 4.1 „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” dla operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” oraz w poddziałaniu 4.2 „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” w typie operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, poprzez umożliwienie wsparcia w formie instrumentów finansowych.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż w ramach PROW 2014-2020 będą dostępne dodatkowe środki w kwocie 50 mln euro, na uruchomienie instrumentów finansowych, które zostaną udostępnione i uzupełnione przez odpowiednie środki banków do uruchomienia gwarancji do pożyczek udzielanych przez banki dla rolników czy przedsiębiorców. Dzięki temu pożyczki i kredyty będą bardziej atrakcyjne niż są obecnie, bo to jest tzw. transfer korzyści. Następnie wskazała, iż trwają konsultacje z KE, która na spotkaniu uzgodnieniowym przekazała swoje uwagi. Trwa również współpraca z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, który będzie instytucją wdrażającą dla tego instrumentu. Poinformowała, iż przed posiedzeniem komitetu została przedłożona zmieniona wersja uchwały.

M. Pielke poinformował, iż KE z zadowoleniem przyjmuje fakt, że została podjęta decyzja o włączeniu instrumentów finansowych do Programu, bo to z kolei zmniejszy niechęć czy też wahania banków do udzielania pożyczek rolnikom czy też przedsiębiorcom, z tego względu, że część ryzyka zostanie przejęta przez instrumenty finansowe. Przeznaczonych na to jest 50 mln euro, co oznacza, że będzie można udzielić pożyczek na kwotę ok. 250 mln zł. Wskazał, że wcześniej mowa była o wykorzystaniu przez Polskę środków w ramach Planu Inwestycyjnego dla Europy tzw. Planu Junckera. Komisja Europejska żałuje, że Polska nie zdecydowała się na skorzystanie z tego planu, bo mogłaby skorzystać z niego jako pierwszy kraj i byłby to pilotażowy program. Poinformował, iż KE szanuje decyzję o wyborze krajowego zarządcy funduszu, bo argumentowano, że będzie działał on sprawniej. Oczywiście będzie to monitorowane.

Pani dyr. J. Gierulska poinformowała, iż doświadczenie zdobyte podczas wprowadzania instrumentów finansowych w tym Programie będzie przydatne w przyszłym okresie programowania, gdyż wówczas instrumenty finansowe będą konieczne przy realizacji programu. Wskazała również, że wybór podmiotu krajowego wynika z tego, że Polska chce skierować do rolnika i przedsiębiorcy propozycję kompleksowej oferty uwzględniającej środki krajowe. W jednym pakiecie będzie zawarta umowa z bankiem na możliwość korzystania z produktów bankowych finansowanych z różnych źródeł.

Jednocześnie Pani dyr. J. Gierulska podziękowała za dobrą współpracę z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, dodając że w kolejnych latach być może będą realizowane wspólne projekty. Podziękowała za przygotowanie bardzo dobrego materiału w postaci studium wykonalności.

Pan R. Izdebski zwrócił się z pytaniem czy MRiRW ma przeprowadzoną symulację i wizję komu ten instrument ma służyć, ilu beneficjentom, czy to będą małe czy duże podmioty. Czy jest ogólne wyobrażenie komu będzie służył ten instrument.

Pan Łukasz Tomczak, zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich poinformował, iż jest dokonywana jest analiza ex-ante, a jej streszczenie będzie przekazane członkom Komitetu. Poinformował, iż analiza wskazuje na lukę w finansowaniu rolników i przedsiębiorców. Wskazał, że szacunki pokazują, iż jest to ok. 11 mld zł w skali roku. Zaznaczył, że jest to pilotażowy projekt i gdyby się tylko sprawdził, to można będzie zaangażować więcej środków na ten cel chociażby w przyszłym okresie programowania. Jest to niewątpliwie dobry kierunek dla całego sektora rolnego i przetwórczego. Oferta jest skierowana do rolników i przetwórców, czyli beneficjentów działania „modernizacja” i „przetwórstwo”. Następnie poinformował, iż w zmienionej wersji uchwały znajdują się sugestie KE, która uważa, że instrumenty powinny być prostsze w założeniu pod kątem ich wdrażania. I tak np. nie mają zastosowania warunki kwalifikowalności. Nie ma też szczegółowego opisu beneficjenta, jest tylko ogólny opis ostatecznych odbiorców i podobnie nie ma kosztów kwalifikowalnych. Jest ogólny opis kosztów kwalifikowalnych. To podejście jest zupełnie inne niż przy wsparciu dotacyjnym. Poinformował również, że wprowadzenie propozycji zmian w rozdziale „13 Elementy niezbędne dla oceny pomocy państwa” poprzez wyszczególnienie programu *de minimis* dla działania „Inwestycje w środki trwałe”, z racji tego, że wsparcie w formie instrumentów finansowych udzielane ostatecznym odbiorcom w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój”, w przypadku przetwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów nieobjętych Załącznikiem I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, będzie miało charakter pomocy *de minimis*.

Pan A. Śniegula podziękował za pochylenie się nad tym rozwiązaniem, ale niezrozumiałe jest takie zaangażowanie kapitału prywatnego do wejścia w to działanie. Niezrozumiałe jest gwarantowanie w części. Jaka to jest część tego ryzyka. Wskazał również na konieczność utworzenia sieci sprzedaży rodzimych produktów rolnych.

Pan dyr. Ł. Tomczak poinformował, iż gwarancja nie może dotyczyć całości ekspozycji kredytowej. Wynika to z przepisów legislacji UE. Musi tu następować dzielenie się ryzykiem z instytucją, która udziela takiej pożyczki, gdyż taka jest konstrukcja tego instrumentu.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 19), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 1).

Uchwała nr 153 w sprawie zmian w rozdziale 17 Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW), w podrozdziale 17.2 Planowana struktura organizacyjna sieci, tj. sposób zaangażowania organizacji i administracji uczestniczących w rozwoju obszarów wiejskich, w tym partnerów, o których mowa w art. 54 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, oraz sposób ułatwiania tworzenia sieci kontaktów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Zgodnie z zapisami podrozdziału 5.5 PROW 2014-2020 zapewnieniem realizacji zadań Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) na poziomie wojewódzkim zajmują się wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, co potwierdzają także przepisy krajowe. Dodatkowo zgodnie z podrozdziałem 17.4 PROW 2014-2020 zadania SIR, w tym

brokera innowacji, wykonują WODR-y umiejscowione we wszystkich 16 województwach. W związku z powyższym nie jest zasadne przypisywanie powyższego zadania jednostkom regionalnym co ma miejsce w obowiązującym Programie.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 19), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0).

Uchwała nr 154 w sprawie zmian w rozdziale 17 Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW), w podrozdziale 17.4 Dostępne środki na utworzenie i funkcjonowanie KSOW Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W wyniku dyskusji z KE przereadowano wcześniej zgłoszone zmiany i w PROW 2014-2020 pozostawiono kwotę budżetu na KSOW wynoszącą 63 mln euro EFRROW. Zatem w PROW 2014-2020 proponuje się nie określać limitu procentowego środków na wsparcie funkcjonowania struktur organizacyjnych jednostek realizujących zadania KSOW oraz limitu środków na wybrane działania planu działania KSOW, co pozwoli na elastyczne reagowanie w przypadku ewentualnych potrzeb przesunięcia środków bez konieczności zmian Programu. IZ na bieżąco monitoruje realizację działań oraz wysokość wykorzystania środków w ramach schematu I i II (KSOW) biorąc pod uwagę cele pomocy technicznej (w tym cele KSOW). Szczegółowy podział limitów środków pomiędzy poszczególnych beneficjentów w ramach obu schematów pomocy technicznej określają przepisy krajowe.

Uchwała została poddana pod głosowanie i w głosowaniu jawnym przyjęta następującym stosunkiem głosów: (ZA - 20), (PRZECIW - 0), (WSTRZYMUJĄCYCH – 0).

Ad. 4

Informacja o stanie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w tym w zakresie ram wykonania oraz zasady n+3 została przekazana w formie papierowej przed posiedzeniem Komitetu. W materiałach znajdowała się prezentacja dotycząca stanu realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Sprawozdanie tygodniowe z realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 według stanu na dzień 4.11.2018 r. Dokumenty uwzględniały stan realizacji zasady n+3.

Ad.5

W ostatnim punkcie „Sprawy różne” Pani Elżbieta Siemiątkowska, przedstawiciel instytucji zarządzającej regionalnym programem operacyjnym realizującej – rozwój lokalny kierowany przez społeczność w formule bezpośredniej, o której mowa w Umowie Partnerstwa, zgłosiła wniosek, żeby przy kolejnej propozycji zmiany budżetu PROW 2014-2020 wziąć pod uwagę wykorzystanie i zapotrzebowanie na środki objęte poddziałaniem „ Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”. Prośbę motywowała ogromnym zapotrzebowaniem na wsparcie samorządów lokalnych w tym zakresie.

Pani dyr. J. Gierulska podziękowała uczestnikom posiedzenia i zakończyła posiedzenie KM PROW 2014-2020.

ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU ROZWOJU
OBSZARÓW WIEJSKICH

Paweł Ściański

